Resultaten vervolgonderzoek Steenuil

Ruimte-voor-Ruimtekavels 't Stokske te Moergestel

BRO
Ruimte om in te leven

colofon

titel rapport
Resultaten vervolgon-derzoek Steenuil

datum
20 juli 2021

projectnummer
P04049

opdrachtgever
opdrachtgever

BRO
Projectleider
JRi

Projectteam
NL, RdM

bron Kaft
BRO

BRO
Bosscheweg 107
5282 WV Boxtel
T +31 (0)411 850 400
E info@bro.nl
www.bro.nl

B|RO
Ruimte | om *in* te leven

Inhoudsopgave

1 Inleiding **3**
1.1 Aanleiding 3
1.2 Doel 3

2 Omschrijving plangebied **3**
2.1 Huidige situatie 3
2.2 Toekomstige situatie 3

3 Werkwijze **5**

4 Resultaten **6**
4.1 Steenuil 6
4.1.1 Nestlocaties en uitzichtpunten 6
4.1.2 Foerageergebied 6
4.1.3 Omgevingscheck 6
4.2 Overige soorten 6

5 Effectenbeoordeling en toetsing **7**
5.1 Steenuil 7
5.2 Overige soorten 7

6 Conclusie **8**

7 Bronnen **9**

8 Verklarende Woordenlijst **10**

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Opdrachtgever is voornemens om drie vrijstaande ruimte-voor-ruimte woningen te realiseren aan 't Stokske te Moergestel. Middels een verkennend flora- en faunaonderzoek (quickscan), uitgevoerd door BRO[1], is vastgesteld dat de gebouwen binnen het plangebied geschikte nestplaatsen bevatten voor steenuil. Naar aanleiding hiervan is steenuil onderzoek uitgevoerd in het seizoen van 2021, om nesten van steenuil vast te stellen dan wel met voldoende zekerheid uit te sluiten. In dit rapport worden de resultaten van dit nader onderzoek gepresenteerd.

1.2 Doel

Dit onderzoek zal antwoord geven op de volgende vragen:

- Zijn er nestplaatsen van de steenuil aanwezig binnen het plangebied?
- Zo ja, hoeveel nestplaatsen van steenuil betreft het hier?
- Is het plangebied onderdeel van het leefgebied van de steenuil?
- Leiden de werkzaamheden tot verlies of verstoring van nestplaatsen en/of leefgebied?
- Leiden de werkzaamheden tot overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming en is een ontheffingsaanvraag noodzakelijk?

Indien bij aanwezigheid van beschermde soorten het treffen van maatregelen noodzakelijk is, omdat de huidige nestplaats komt te vervallen/wordt verstoord, dan zullen deze (ten behoeve van een ontheffingsaanvraag) voldoende moeten worden onderbouwd middels een separaat activiteitenplan. Hierbij moet vast komen te staan dat de functies die de gebouwen hebben voor de soort(en) behouden blijven. Ook dient te worden getoetst of de huidige staat van instandhouding van de soort(en) niet in het geding komt.

Ten behoeve van het eventueel indienen van een ontheffingsaanvraag dienen ook aspecten als doel, (wettelijk) belang en alternatievenafweging te worden onderbouwd. Deze eventuele vervolgfase ten behoeve van een ontheffingstraject maakt geen deel uit van onderhavig vervolgonderzoek.

2 Omschrijving plangebied

2.1 Huidige situatie

Het plangebied is gelegen in de bebouwingsconcentratie 't Stokske te Moergestel, een dorp in de gemeente Oisterwijk. In figuur 2 is de topografische ligging van het plangebied weergegeven.

Het plangebied bestaat momenteel uit enkele paardenweiden behorende tot de manage aan de Zandstraat 2. Op de zuid- en westgrens van het plangebied ligt een struweel en rijbeplanting. In figuur 3 is een luchtfoto van het plangebied en de directe omgeving weergegeven. De figuren 1, 4 t/m 6 geven een impressie van het plangebied, middels foto's die zijn genomen tijdens het verkennende veldbezoek.

2.2 Toekomstige situatie

Het voornemen bestaat om ter plaatse van het plangebied drie vrijstaande ruimte-voor-ruimte woningen te realiseren. Daartoe wordt het plangebied opgedeeld in drie woonpercelen van ongelijke oppervlakte. De rijbeplanting op de zuid- en westgrens van het plangebied zal behouden blijven binnen de toekomstige situatie.

[1] BRO is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus en heeft als doel kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging. Onze werkzaamheden voeren wij dan ook uit volgens de door het NGB vastgestelde gedragscode (versie juni 2008, aangevuld in februari 2010). De medewerkers binnen de discipline ecologie voldoen aan de door het Ministerie van EZ genoemde voorwaarden voor ter zake deskundigen op het gebied van ecologisch onderzoek. Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde protocollen en richtlijnen voor onderzoek.

Figuur 1: Plangebied gezien vanuit het noordoosten

Figuur 2: Topografische kaart ligging plangebied (1:25.000)

Figuur 3: Luchtfoto plangebied en directe omgeving

Figuur 4: Plangebied gezien vanuit het zuidwesten

Figuur 5: Plangebied gezien vanuit het oosten

Figuur 6: Plangebied gezien vanuit het zuiden

3 Werkwijze

In de periode van 1 februari tot en met 30 april 2019 zijn in totaal drie aanvullende veldbezoeken uitgevoerd, met minimaal 30 dagen tussen het eerste en het laatste veldbezoek. Dit betreft de meest gunstige periode van het jaar waarin steenuilen aantoonbaar van een onderzoeksgebied gebruik kunnen maken. De mannetjes claimen in deze periode hun nest en territorium. Gedurende deze periode vertonen de mannetjes steenuilen sterk territoriaal gedrag, waarbij ze reageren op baltsroepen. Nadat de eieren, eind april, zijn gelegd wordt minder territoriaal gedrag vertoond en zijn territoria dus ook minder makkelijk aan te tonen.

Bij de veldbezoeken is voor een periode tussen zonsondergang en 12 uur 's nachts voor enkele uren gekeken en geluisterd naar aanwezigheid van steenuilen. Hierbij is regelmatig de territoriumroep van de steenuil afgespeeld (http://www.steenuil.nl/onderzoek/inventariseren). Dit is afgespeeld door middel van een bluetooth speaker set, op meerdere locaties binnen en rond het plangebied. Tijdens de veldbezoeken is voornamelijk gelet op de baltsroep van mannetjes. Daarnaast is er ook gelet op contactroepen van de steenuil alsmede zichtwaarnemingen van deze soort.

De inventarisatiemethode is conform de richtlijnen van het kennisdocument Steenuil (BIJ12, versie 1.0 juli 2017). Het document heeft tot doel het belang van de functies van onderzoekslocaties voor de steenuil effectief en efficiënt vast te stellen dan wel uit te sluiten. In het bijzonder wanneer de aanwezigheid van gebiedsfuncties wordt uitgesloten, zou een onderzoek volgens het protocol als juridisch voldoende moeten worden aangemerkt.

Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van steenuil gunstig: temperatuur niet lager dan 5 ºC, de windsnelheid beneden de 5 Beaufort en geen sprake van neerslag, anders dan lichte motregen (zie tabel 1).

Tabel 1 Bezoeken i.v.m. inventarisaties steenuil

Datum	Type onderzoek	Tijdsduur onderzoek	Zon onder	Weer	Temperatuur
17-03-2021	Leefgebied steenuil	20.00-22.00	18.48	Wind gemiddeld 3 Bft Bewolkt Geen neerslag	8°C
31-03-2021	Leefgebied steenuil	20.30-22.30	20.11	Wind gemiddeld 2 Bft Helder Geen neerslag	12°C
29-04-2021	Leefgebied steenuil	21.00-23.30	21.00	Wind gemiddeld 2 Bft Bewolkt Geen neerslag	7°C

4 Resultaten

4.1 Steenuil

4.1.1 Nestlocaties en uitzichtpunten

Binnen de uitgevoerde quickscan was er reeds geconstateerd dat er een uilenkast in de bomenrij op de zuidgrens van het plangebied aanwezig is (*Quickscan flora en fauna Ruimte-voor-Ruimtekavels 't Stokske te Moergestel, BRO, 2021*). Gedurende alle drie de veldbezoek zijn audiovisuele waarnemingen gedaan van de steenuil bij en rond deze nestkast. Het ging hierbij om een enkel individu. Deze waarnemingen wijzen op de aanwezigheid van een nestplaats.

Tijdens het eerst en tweede veldbezoek is dezelfde steenuil binnen verschillende bomenrij waargenomen in de omgeving van het plangebied en op het hek rond de weilanden ten zuiden van het plangebied (figuur 7). Het desbetreffende individu vloog met het laten afspelen van de baltsroep mee vanaf de weilanden richting het plangebied waarbij van uitgegaan kan worden dat het om hetzelfde individu gaat.

4.1.2 Foerageergebied

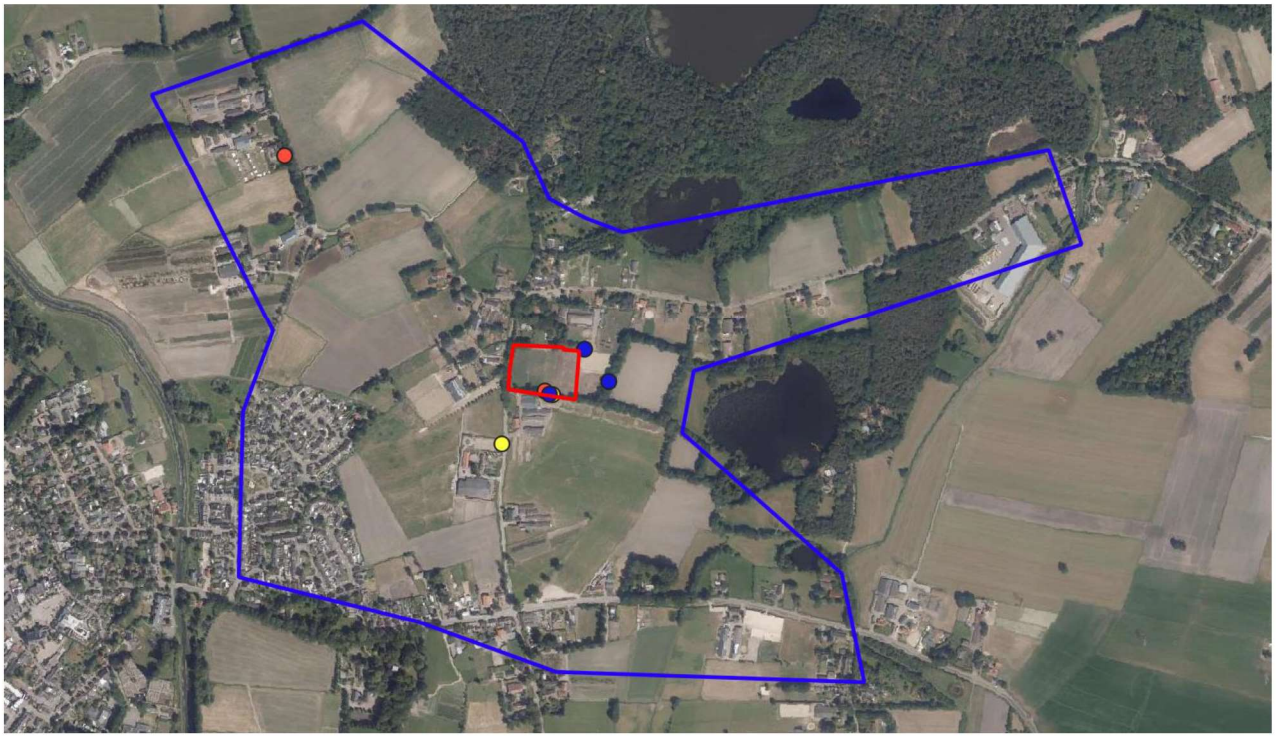
Steenuilen hebben relatief kleine territoria, waarbij gebruik gemaakt wordt van functioneel leefgebied binnen circa 300 meter van de nestplaats (BIJ12, kennisdocument Steenuil). Gezien de nabijheid van de nestkast, betreft het plangebied met zekerheid leefgebied. Binnen 300 meter van rond het plangebied is voldoende alternatief foerageergebied aanwezig, daar er meerdere bomenrijen, struwelen, ruigten en overhoekjes aanwezig zijn. Hierdoor betreft het plangebied geen essentieel leefgebied.

4.1.3 Omgevingscheck

Binnen het onderzoeksgebied is tevens één maal, gedurende het derde veldbezoek, een respons van een steenuil waargenomen ter hoogte van Stokske 13. Gezien de afstand tot de andere waarnemingen kan met zekerheid worden gesteld dat dit een ander individu betreft dan degene die rond het plangebied is waargenomen. Dit individu kwam vanuit noordelijke richting aangevlogen.

4.2 Overige soorten

In de betreffende woningen kunnen ook vogels zonder jaarrond beschermd nest broeden. Hiermee dient rekening te worden gehouden door buiten het broedseizoen of na een controle te werken.

Figuur 7: Overzicht van plangebied en onderzoeksgebied. Waarnemingen van de steenuil betreffen de stippen, waarnemingen tijdens de eerste ronde zijn blauw, de twee ronde zijn geel en de derde ronde zijn rood.

5 Effectenbeoordeling en toetsing

5.1 Steenuil

Met de voorgenomen werkzaamheden gaat geen nestlocatie van steenuil verloren. De nestkast waar de waargenomen steenuil gebruik van maakt blijft in huidige situatie behouden.

Het plangebied maakt wel onderdeel uit van het foerageergebied van de steenuil. Er is voldoende alternatief foerageergebied in de directe omgeving (<300m) van de nestkast aanwezig. Indien er te allen tijde voldoende leefgebied aanwezig blijft voor de steenuil wordt het verkrijgen van een ontheffing niet noodzakelijk geacht.

Foerageergebied kan worden gerealiseerd door het nemen van de volgende maatregelen:

- creëren van overhoeken
- creëren van kruidenzomen
- creëren van ruigten, bijvoorbeeld tussen een dubbele rij rasters
- creëren van struwelen
- creëren van takkenrillen, houtstapels, composthopen en mesthopen
- creëren van kortgrazige percelen, zoals schapen- en paardenweitjes
- creëren van hoogstamboomgaarden
- aanplanten van struiken en bomen die noten of vruchten dragen
- aanleggen van een poel of vijver met flauwe oevers aanleggen van een moestuin

5.2 Overige soorten

Andere diersoorten als vogels, zoogdieren en amfibieën kunnen in het plangebied aanwezig zijn. Hiervoor geldt de zorgplicht. Dit houdt in dat men zorg moet dragen voor aanwezige individuen, ook algemene soorten. Men moet deze dieren de tijd geven om het plangebied te verlaten. Weinig mobiele soorten als egel of pad kunnen met beleid naar buiten het plangebied worden verplaatst.

Daarnaast zijn broedende vogels en hun nesten tijdens het broedseizoen beschermd. Geadviseerd wordt om het opgaand groen binnen het plangebied buiten het broedseizoen te verwijderen, om verstoring van broedende vogels te voorkomen. Het broedseizoen loopt gemiddeld van half maart tot half augustus. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval.

6 Conclusie

Met de voorgenomen ontwikkelingen gaan er geen nestplaatsen of (essentieel) functioneel leefgebied verloren van de steenuil. Er hoeft geen ontheffing te worden verkregen, noch zijn er enige vervolgstappen noodzakelijk met betrekking tot deze soort(groep)en. Wel moet er te allen tijde voldoende foerageergebied aanwezig zijn binnen het plangebied. Hiervoor dienen maatregelen te worden genomen qua inrichting van de tuin.

Met betrekking tot de zorgplicht dienen eventueel aangetroffen dieren tijdens de werkzaamheden de kans te krijgen om het plangebied zelfstandig te verlaten. Bij soorten als egel en gewone pad kunnen de dieren met beleid verplaatst worden naar een veilige plek buiten het plangebied.

Tabel 2 Overzicht aanwezigheid beschermde soorten en te nemen type maatregelen

Soortgroep	Aanwezig	Hoeveel	Overtreding	Maatregelen
Steenuil	Ja	1	Te voorkomen	Maatregelen nemen om de steenuil van leefgebied te voorzien
Overige soorten[2]	Mogelijk	-	Mogelijk	Rekening houden met broedseizoen en zorgplicht

[2] Dit betreft soorten die niet honkvast zijn en/of waarvan de nest/verblijfplaats niet jaarrond is beschermd. Echter mogen de nesten/verblijfplaatsen met eieren of jongen niet worden verstoord/verwijderd. Hieromtrent dient per complex de situatie qua planning en werkzaamheden te worden afgestemd met de begeleidend ecoloog.

7 Bronnen

- Kennisdocument Steenuil, versie 1.0 BIJ12 juli 2017

- Ministerie van Economische Zaken 2016. Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3, december 2016. Ministerie van Economische Zaken, Den Haag.

- SOVON Vogelonderzoek Nederland 2018. Vogelatlas van Nederland. Kosmos Uitgevers, Utrecht.

8 Verklarende Woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn/haar kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste-rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitattype als de omstandigheden waarin de soort of het habitattype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitattype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is gemaakt om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Vaste rust- of verblijfplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of verblijfplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Hoofdvestiging Boxtel
Bosscheweg 107
5282 WV Boxtel
T +31 (0)411 850 400

Vestiging Amsterdam
Rhijnspoorplein 38
1018 TX Amsterdam
T +31 (0)20 506 19 99

Vestiging Venlo
Industriestraat 94
5931 PK Tegelen
T +31 (0)77 373 06 01

www.bro.nl | info@bro.nl